

Simpozionul internațional „Lucian Blaga”

Nicolae Bud*

Ce legături există între filosofie, literatură, artă, educație și administrație publică? Probabil am tinde să spunem că nu multe, în afara câtorva premise comune ce ar trebui să se regăsească în interesul indivizilor ce aleg să se preocupe de aceste demersuri umaniste.

Aceste domenii / discipline / științe, însă, s-au regăsit și manifestat într-o comuniune armonioasă pe parcursul a patru zile, într-un colț prosper și frumos al magistralului și diversului Maramureș, comuna Fărcașa, din zona etnografică numită Țara Codrului.

Acolo a avut loc, începând de joi, 30 mai, până duminică, 2 iunie 2024, Simpozionul internațional „Lucian Blaga”, cu tema „Satul românesc, izvor de spiritualitate și civilizație”. Acest eveniment s-a desfășurat sub egida Academiei Române, prin Institutul de Filosofie și Psihologie „Constantin Rădulescu-Motru”, cu sprijinul și implicarea deplină a gazdelor din comuna Fărcașa, în special Primăria Fărcașa, respectiv Școala Profesională Fărcașa.

Ideea acestei manifestări culturale s-a născut la început de 2019, dintr-o dorință / vreau a răposatului cărturar, academician Alexandru Surdu. Ne-am cunoscut bine. Am fost sesizat de frecvența cu care includea în drumurile sale prin țară așezările Maramureșului, unde l-am invitat eu însumi, fermecat de priceperea de a ne cataliza dragostea de locurile natale din nordul cel mai de nord al României. Cu ochiul său exersat în

alungarea colbului de pe cronici vechi de când lumea, ne-a mijlocit o mai bună cunoaștere de sine. În apropierea unui astfel de mare patriot am devenit noi înșine mai legați de patrie, de bunurile ei, de marile sale valori. Un român predestinat să îmbuneze pe toți românii din preajmă cu zâmbetul lui coborât din icoane și din picturi de neuitat. Mă voi împăca greu cu gândul că veșnicia și l-a adjudecat, fără să fim întrebați, văduvind-ne astfel de chipul de om bun, de surâsul oricând la îndemână, de încrederea în viață care l-a însoțit până la sfârșitul zilelor.

Domnia-sa a subscris la inițiativa Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, care a proclamat anul 2019 drept „Anul omagial al Satului Românesc (al preoților, învățătorilor și primarilor gospodari)”, dorind a marca această inițiativă printr-un eveniment ce să facă trimitere la opera genialului Lucian Blaga. Spunea, distinsul cărturar, că: „*SATUL ROMÂNESC, încremenit în frumusețea lui, ca o icoană a copilăriei, i se părea lui Blaga, poetul și filosoful, ca fiind «atemporal», veșnic, identic cu sine, ca Ființa lui Parmenide, care nici nu mai poate să respire, căci ea este Unul, Totul și în afara Ei, nu mai este nimic. Este Absolutul, Infinitul și Eternitatea, ceea ce l-a îndemnat și pe Poetul Blaga să creadă că Eternitatea s-a născut la SAT. Numai că, în aceeași poezie, el vorbește și despre „sufletul satului” și, întrucât SATUL acesta este ROMÂNESC, vorbește despre Sufletul Românesc și despre Eternitatea lui.*”

*Dr., membru corespondent al Academiei de Științe Tehnice din România

Aceasta, nu întâmplător! Pentru că „satul și biserica” au stat la baza dezvoltării învățământului în limba română în Transilvania și în a doua parte a secolului al XIX-lea. Fapt care a contribuit în mod hotărâtor la ridicarea nivelului de educație a obștilor locale, iar mai apoi, la luminarea satelor: preoți și cărturari, învățați și devotați, dascăli de cuget și simțire românească, gospodari și conducători de comunități, apărând „școala, biserica” și dreptul de a trăi în unitate, libertate și demnitate. Și, nu în ultimul rând, spre a conștientiza, noi toți, că „satul românesc” are o „valoare națională” unică, o valoare „europeană” și „universală”, rămas ca o flacără într-o Europă care se secularizează pe zi ce trece.

Ne cuprinde nostalgia, când ne aducem aminte de vremea copilăriei noastre, pentru că, atunci și acolo, în „satul”, în „biserica”, în „școala” și în lumea aceea s-a pus temelie solidă și traianică pentru formarea și realizarea fiecăruia dintre noi, spre a ne sluji „țara, biserica și neamul”, valori sfinte și veșnice. Ele trebuie să fie iubite, sporite, cultivate și apărute.

Această a doua ediție a simpozionului a debutat, la fel ca prima, cu un spectacol cultural-artistice cuprinzând interpretare de muzică clasică, ușoară și populară, dansuri și un recital de poezie. „Vedetele” care au urcat pe scenă au fost copiii comunei Fărcașa, actuali și foști elevi ai școlii din comună, mulți dintre ei cu un renumit palmares de participări la asemenea manifestări.

Deschiderea oficială a sesiunilor de comunicări a avut loc în cea de-a doua zi, după alocuțiunile introductive ale inițiatorilor și organizatorilor. După un discurs al subsemnatului cu privire la importanța tratării temelor filosofice și literare legate de satul românesc în contextul societății moderne, au luat cuvântul distinși reprezentanți ai Academiei Române, pe cale virtuală, acad. Ioan Aurel-Pop, președintele Academiei Române, respectiv acad. Dumitru Murariu, vicepreședinte al Academiei Române, ambii aducând aprecieri referitoare la inițiativa și importanța organizării acestui simpozion. În continuare, primarul comunei Fărcașa, Ioan Stegeran, a adresat participanților urările de bun

venit și a exprimat aprecierea și admirația sa pentru cei ce au ales să participe la acest simpozion. El a făcut și o scurtă prezentare a comunei Fărcașa, a realizărilor administrației locale pe parcursul ultimilor ani, subliniind importanța maximală pe care o acordă educației tinerilor și, cu ocazii precum cea de față, importanța acordată culturii. Directoarea Școlii Profesionale Fărcașa, Viorelia-Maria Vele, a concluzionat partea introductivă.

Lucrările simpozionului au fost susținute în trei sesiuni. Coordonatorii acestora au fost dr. Grigore Vida, secretar științific al Secției de filosofie, psihologie, teologie și pedagogie a Academiei Române, cercetător științific I dr. Eugeniu Nistor, de la Institutul de Filosofie și Psihologie „Constantin Rădulescu-Motru”, și prof. dr. Anca-Minodora Costin-Hendea, secretar de stat în Ministerul Tineretului, Familiei și Egalității de Șanse.

Ideile expuse și dezbătute de către participanți au gravitat, în marea lor majoritate, în jurul operei și personalității lui Lucian Blaga și al ideilor pe care acesta le-a evidențiat despre satul românesc și trăsăturile sale autentice, artistice, nemuritoare. Au fost amintite de multe ori fragmente emblematică din discursul său de primire în Academia Română sau din poezia *Sufletul satului*, din care provine și citatul „Veșnicia s-a născut la sat”, cuvinte inscripționate, de altfel, inclusiv pe frontispiciile școlii și primăriei din Fărcașa. S-a discutat despre Blaga în context literar, filosofic, religios, politic, internațional. Însă, nu totul a fost despre Blaga. Satul românesc a prezentat inspirație și din alte perspective, unii urmărind domeniile literar, filosofic sau religios, însă prin prisma altor scriitori sau personalități ale culturii române, iar alți participanți legând ideea de sat de specializări profesionale diverse, inclusiv speologie, biochimie, antropologie, folcloristică ș.a.m.d. Nu putem să nu menționăm că au fost susțineri și despre Țara Codrului și Fărcașa, subliniind că acest simpozion s-a întâmplat să se desfășoare cu ocazia aniversării a 600 de ani de la primele atestări documentare ale localităților Fărcașa și Sârbi, sate din componența comunei Fărcașa.

Drept completare a imersiunii participanților în spiritul locurilor, după finalizarea susținerilor,

aceștia au fost invitați într-o călătorie prin Țara Codrului, vizitând Casa Memorială și Muzeul „George Pop de Băsești” și finalizând ziua cu o cină vânătorească la Agropensiunea „Țara Codrului” din Asuaju de Sus, organizată de șeful Ocolului Silvic Ulmeni, ing. Vasile Dulf.

Finalitatea acestui frumos eveniment s-a regăsit duminica, prin participarea tuturor celor implicați la Sfânta Liturghie oficiată la Biserica Ortodoxă Fărcașa, săvârșită de către preotul paroh Petru Vamoș și un sobor de preoți. După ceremonialul religios, oficialitățile s-au adresat întregii comunități fărcașene cu gânduri de apreciere pentru modul în care Fărcașa este un model de urmat pentru dezvoltarea satului românesc, atât ca păstrare a tradițiilor, cât și ca inițiative menite să asigure un viitor cu bunăstare și armonie.

Academicianul Dumitru Murariu, vicepreședinte al Academiei Române, a evocat importanța păstrării spiritului satului românesc, a modului de viață și a reperelor spirituale care au făcut ca de-a lungul timpurilor oamenii să-și seteze o busolă morală către o viață virtuoasă, în pace și libertate.

De asemenea, domnia-sa a apreciat eforturile depuse de comunitatea din Fărcașa și de către autoritățile locale pentru ca această comună să aibă o reputație deosebit de bună.

Zilele petrecute în comuna Fărcașa de către participanții la acest eveniment au fost un bun prilej de reîntoarcere la valorile SATULUI ROMÂNESC, descoperind spiritul lui Lucian Blaga, la școala din comuna Fărcașa, la bisericile din comună și în gospodăriile harnicilor lor locuitori.

ȘCOALA este și va fi o piatră de temelie a societății în lumea de mâine, care nu poate exista fără MORALĂ, fără CREDINȚĂ și fără MEMORIE. Stă în puterea noastră să facem ȚARA statornică, prosperă și ADMIRATĂ în LUME.

Un cuvânt de mulțumire tuturor celor care au participat la acest efort colectiv, fie din administrația locală, fie din partea partenerilor din mediul privat, dar și a celor din partea media, pentru implicarea entuziastă, pentru sănătatea și dăinuirea SATULUI ROMÂNESC.